

PAVEL KUČERA (76), právník, bývalý místopředseda Nejvyššího soudu:

Soudci jsou na straně žalobců

PROČ SE VRACEJÍ KAUKZY k novému projednání stejným soudcům? Mým laickým pohledem je to nesmysl. Který soudce sám sebe dobrovolně potopí?

Kdyby soudci nebyli ješitní a byli vstřícní – ale tohle kdyby je takřka nespílitelné –, tak by to bylo v pořádku. Aby měli šanci napravit danou věc sami.

Ale situace je jiná. Ukazuje to třeba kauza Lukáše Nečesaného.

Říkal jsem panu Nečesanému, otci odsouzeného: Vy jste šťastný z rozhodnutí Nejvyššího soudu. Já znám soudce, který tomu předsedal, a to je nesmírně seriózní, uvážlivý a zkušený soudce, ale on vám – respektive synovi – strašně ublížil. Ne tím, že původní rozsudek zrušil, to se ještě dá překousnout. Ale že mimořádně ostře zkritizoval nalézací a odvolací soud. A rehabilitace nalézacího a odvolacího soudu v takovém případě nespočívá v ničem jiném, než že to odsoudí znovu s tím, že měli tenkrát pravdu. A že špatní nejsou oni, ale Nejvyšší soud.

Pak je ale celý systém jen fraška. To přece musel Nejvyšší soud očekávat.

Očekávat to možná mohl. Ale chtěl dát nalézacímu a odvolacímu soudu šanci na nápravu. Důvody, proč se případy vrací zpět stejnému soudu a senátu, jsou hlavně ekonomické. Už kauzu znají, orientují se v ní. Když to řeknu cynicky, ale po pravdě, tak kauza Nečesaný je bagatelka. Ale když by takhle vrátili nějakou ohromně rozsáhlou hospodářskou kauzu jinému senátu, tak jestli u prvního soudu to trvalo rok a déle, tak u toho nového – ze zákona – to zase musí trvat rok a déle. To by soudy byly nepředstavitelně zahlceny.

Přesto to snad mohl v tomto konkrétním případě Nečesaného, zvlášť když říkáte, že to je bagatelní záležitost, dát Nejvyšší soud někomu jinému, ne?

Ta možnost tu je, rozhodnout o změně v obsazení senátu. Ale využívá se většinou až napodruhé. Tedy – když nalézací nebo odvolací soud podruhé neuposlechne. **Takže Nečesaný může znovu skončit u Nejvyššího soudu, jenž to třeba podruhé dá někomu jinému?**

JUDr. Kučera vidí problém také v nedostatečné výchově soudců

Ano. Ale teoreticky to může udělat už nyní odvolací soud.

A co Kramný a rozhodnutí vrchního soudu? To bylo pro mnohé překvapení.

No vidíte, pro mě ne. Varoval jsem některé před přílišným optimismem po prvním dnu, kdy byli nadšení ze soudce Čapka, jenž se tvářil nestranně, jevil se objektivní, choval se hezky ke Kramnému. Na rozdíl od Gilové, která každým pohybem, každou grimasou, výběrem slova i intonací dávala najevo, že tohohle lumpa odsoudí. Já jsem je varoval, aby se nenechali ošálit. To je zase jiný typ soudce, jenž nechce mít žádné konflikty. Chová se vstřícně k žalobci i k obhajobě. Ovšem pak přijde, řekne: Vstaňte, poslyšte rozsudek. A vy se nestačíte divit. Přesně to se stalo. U Gilové by byla možná námitka pro podjatost. U Čapka ne. Ale výsledek je stejný.

I laik vnímá, že se v posledních letech soudí jinak. A že se z presumpce nevinoty stala prázdňá fráze.

Lidé vidí, že není dodržována presumpce nevinoty před soudem, ale kde je při zadržení? Vezměte si třeba Nagyovou. Lidé jí sice nemají rádi, ale i ona má právo být považována za nevinou, dokud jí není prokázána vina. A oni ji vedou

k soudu spoutanou na medvěda. Takže to všechno začíná už tady a pokračuje u soudu.

Někteří soudci proti medializaci, jako byla třeba i u Nagyové, nic nenamítají, spíš ji využívají, i když se tváří opačně.

Já jim říkám mladí lvi. Typickým zástupcem je třeba v Praze soudce Šott, který soudil Bártu. Tento mladý lev se chtěl ukázat. Ne rozhodnutím a tresty, ale celým procesem. V podstatě šlo o záležitost na jeden, maximálně na jeden a půl dne, on to soudil tři týdny. Ale proces byl sledovaný a on si to užíval.

Co soudci typu Gilové?

Tam je jiný problém. Gilová je bývalá prokurátorka a je to prostě v ní. Sám jsem byl oponentem Rychetského, který prosazoval volnou prostupnost mezi prokurátory, dnes státními zástupci, a soudci. Ale podle mě prokurátor po pěti letech, někdo dřív, někdo trochu později, je tou profesí trvale deformován. Nemůže se pak stát nestranným soudcem. Vždy bude stát na straně žalobce. Připouštím, že mohou být individuální výjimky, ale aby bylo obecně možné, že se z prokurátora stane soudce, když si o to zažádá, je podle mě špatně. **Gilová během procesu vystupovala jako prodloužená ruka stát-**

ního zástupce. Ani se nesnažila tvářit neutrálně. Neměla být nějak korigována nebo usměrněna nadřízeným?

Po podání obžaloby na sebe bere zodpovědnost za úspěch a neúspěch soudce. Je to špatně. Soudce už není nestranný arbitr, který by písal spor mezi žalobcem a obhájcem. Bohužel to má oporu v procesních předpisech. Soudci by přece mělo být jedno, jestli státní zástupce podal špatnou a slabou obžalobu. Tak s ní pojďte k soudu a prohraje. Ale soudce mu to vrátí k dopracování, aby pak u soudu uspěl. Už v tom okamžiku, kdy soud ještě ani nezačal, straní žalobci.

To je děsivá představa.

A vyděsím vás ještě víc. Když budu jako soudce kauzu projednávat a to, co navrhl a předváděl žalobce, mi k odsouzení nestačí, jsem povinen se ještě sám pokusit posílit důvody obžaloby.

Ale to je přesně naopak, než by to mělo být. Místo presumpce nevinoty je aplikována presumpce viny.

Tak ostře jsem si to nikdy říct netroufl. Ovšem tak to upravuje trestní řád.

Takže je přípustné odsoudit někoho na základě znaleckých posudků, bez jediného přímého důkazu, bez toho, že by nepřímé důkazy nad všechnu pochybnost prokazovaly vinu?

Soudce si z posudků vybírá ty, které se mu hodí. Budu mít čtyři znalecké posudky a jeden bude ve prospěch obžalovaného. Už to, že jeden znalec – také odborník – říká, že to bylo jinak, by mělo vést k pochybnostem. Ale když se to soudci nehodí, tak to ignoruje. Ovšem to není hra, kdo má vyšší kartu! Soudce však nikdy nepřizná, že rozhodoval v pochybnostech. On nebo v případě Kramného ona řekne: Já jsem nabyli jistoty. **Nejde tedy o to, zda je vina nezpochybnitelně prokázána?**

Soudce řekne, že on nepochybuje. Pro něj je obžalovaný vinen, protože on pochybnosti nemá. **Z toho plyne, že o vině rozhodují osobní antipatie, a ne důkazy.**

Správně jste to řekla – osobní. I soudce je člověk, rozhoduje svým citem, sympatií, nesympatií.